

Slovenski dom

Poština plačana v gotovini

Cena Dln 1.-

Stev. 182.

V Ljubljani, petek 12. avgusta 1938.

Leto III

Na Daljnem vzhodu se Rusi in Japonci pogajajo:

Začasno premirje je bilo danes podpisano

London, 12. avg. o. Reuter iz Tokia poroča, da je bilo danes dopolne podpisano premirje v bližini Cankulunga od vojaških delegacij obeh armad.

Dogodki od včeraj do danes

London, 12. avg. AA. (Reuter.) Japonske čete na sovjetsko-mandžurski meji so prenehale obstreljevati ruske postojanke točno opoldne po vzhodnem času.

London, 12. avg. AA. (Havas.) V dobro obveščenih krogih izjavljajo, da ni prispelo nikakoli potrjeno poročilo o pomirjenju pri Cankulengu. Ti krogi pa izražajo upanje, da je ta vest točna. Prenehanje sovražnosti smatrajo tu za zelo važen dogodek, prav tako pa tudi poudarjajo nestalnost premirja, ki bi bil sklenjen pred rešitvijo glavnega vprašanja in sestavo komisije za razmejitve, katere sklepi bi bili obvezni za obe stranki.

Pariz, 12. avg. AA. (Havas.) Novico o premirju po spopadih pri Cankulengu so v Parizu sprejeli z velikim zadovoljstvom. Priznavajo tudi, da je bilo na obeh straneh mnogo pomirjivega duha.

Rusija ne bo dala miru

New York, 12. avg. AA. (Stefani.) »New York Times« smatra, da se z rusko-japonskim premirjem v bistvu položaj ni prav nič spremenil. Rusija si bo še nadalje prizadevala, da direktno ali indirektno pomaga Kitajski ter tako prepreči japonske zmage ter hegemonijo nad Daljnim vzhodom, kjer ima Rusija svoje važne interese.

Tokio, 12. avg. AA. (DNB.) Tukajšnji večerniki kažejo neko rezerviranost v presoji novega položaja, nastalega po sklenitvi premirja med Japonko in Sovjetsko Rusijo. Listi pišejo, da je borza zavzela čakalno stališče in da niso večerajšnje borzne transakcije pokazale nobene posebne živahnosti.

Nemci mečejo krivdo na Rusijo

Berlin, 12. avg. AA. (DNB.) Nemška diplomatsko-politična korespondenca je sredi zavzela svoje stališče k sklenitvi premirja med Sovjeti in Japonko. Če je Moskva pristala na japonski predlog, pravi list, tega ni storila za to, da pokaže kakšno miroljubnost, temveč predvsem zato, ker se je tudi to pot le prejasno pokazalo, da je krivica na njeni strani. Spopad, ki ga je povzročila Sovjetska unija, je tipičen primer brezvestne politike Moskve, ki se v danem trenutku ne boji zateči se k kakršnemu koli sredstvu, da more nadaljevati svojo politiko prevratnosti in nemirov. To pot je po sredi visoka ravan, ki ni desetletja in desetletja bila videti prav nič pomembna in ki je služila Moskvi za izgovor za njen prepričanje, da Japonko kot iskrena prijateljica Japonske spremlja Nemčija s simpatijami prizadevanja Tokia, da uspešno obvaruje svoje interese in obenem ohrani mir. Nemške simpatije so v polni

V 25 urah iz Berlina v New York

New York, 11. avgusta. AA. (DNB.) Polet velikega nemškega letala »Kondor« čez Severno Ameriko brez vmesnega pristanka je vzbudil veliko presenečenje v ameriški javnosti, ker je bilo sicer znano, da bo letalo izvršilo ta polet, le tega niso vedeli, kdaj. Tukajšnji večerniki posvečajo veliko pozornost temu prvemu poletu iz Berlina v New York brez vmesnega pristanka. Po najnovejšem radijskem poročilu s »Kondorja«, je letalo letelo nocoj ob 19.30 kakšnih 10 milj severovzhodno od Bostona. Letelo je v višini 2.000 m.

Washington, 12. avg. AA. (DNB.) Letalski ataše nemškega letalstva general Bether je prisostvoval sprejemu nemškega letala »Kondorja« na newyorškem letališču. Ta prvi polet na progi Berlin-New York brez vmesnega pristanka je vzbudil v vseh krogih kar največje zanimanje. Ameriška radijska družba je poročala vsako uro o tem poletu.

New York, 12. avg. o. Nemško letalo »Kondor«, ki je odletelo predvečerašnjim iz Berlina ob 18.36 srednjeevropskega časa, je prispelo v New York sinoči ob 19.54 istega časa. Takoj po pristanku so letalo oskrbeli s potrebnim gorivom in se bo vrnilo v Berlin takoj, ko bo ugodno vreme.

Berlin, 12. avg. AA. (DNB.) V zvezi s prvim poletom iz Berlina v New York brez vmesnega pristanka ugotavljajo, da je bilo letalo v zraku 25 ur.

700 žrtev japonskih letalskih napadov v enem dnevu

Hankov, 12. avg. Včeraj popoldne je japonsko letalstvo bombardiralo 13 mest na reki Vuhang. Več ko 100 japonskih letal, ki so preletela te kraje, je vrlo več ton bomb na ta mesta. Mesti Vuhang in Hajnang, ki sta v neposredni soseščini Hankova, je bombardiralo 36 letal, ki so vrgla na obe navedeni mesti okoli 200 bomb, ter uničila 30 džunk na reki Han. Bomba, ki je priletela nad železniško postajo v Hangu, je ubila več ko 50 beguncev. Celotno število žrtev znaša po dosedanjih podatkih okoli 700 ljudi, porušenih je pa 430 hiš. Rdeči križ je še pozno popoldne vneto pomagal reševati žrtev izpod ruševin. Zaradi oblikovnih težav protiletalska obramba ni mogla prav uveljaviti.

London, 12. avgusta. o. Reuter iz Hankova poroča, da so danes v jutranjih urah priletela japonska letala nad mesto Hankov in zmetala ogromno količino bomb. Več kakor dvajset japonskih letal je bombardiralo ne samo vojaške objekte, marveč tudi nešteto civilnih poslopij. Njihov glavni cilj pa je bil zrušiti letališče in železniško progo Hankov-Kanton. Poročila ne dajejo še nikakih podatkov, koliko žrtev je bilo pri tem napadu.

Tokio, 12. avgusta. AA. (Havas.) Po poročilih agencije Domei je vojna na severnem Kitajskem končana. Dobljena poročila ugotavljajo, da so Japonci zavzeli še poslednja obrambna oporišča Kitajcev v pokrajini Sansi. Kitajski oddelki so zdaj ostali v mrtvem ovalu na desnem bregu Rumene reke.

meri na strani Japonske. Nemški zunanji minister je v nekem svojem razgovoru z japonskim berlinskim poslanikom to še posebej poudarjal.

Pogajanja

Moskva, 12. avg. AA. Reuter: Sredi se je vršila južno od postojank pri Cankulengu prva konferenca med vojaškimi zastopniki Sovjetske Rusije in Japonske. Namen tega sestanka je bil določitev črte, na kateri stoji japonske čete. Prihodnji sestanek bo danes popoldne.

Spet nov spopad

Tokio, 12. avg. o. Po poročilih, ki jih je izdalo vojno ministrstvo, poročajo, da je kljub premirju, ki je bilo sklenjeno včeraj dopoldne, prišlo na sovjetsko-mandžurski meji do ponovnega incidenta. Sovjetske čete so poskušale okoli polnoči napasti japonske postojanke, ki se nahajajo v bližini Cankulunga. Napad je bil izvršen z ročnimi granatami, na katerega so japonske čete prav tako odgovorile. Sovjetom ni uspela ta akcija in so se

moral povrniti nazaj v svoje rove. Proti jutru so ponovno poskušali osvojiti japonske postojanke, kar pa se jim ni posrečilo.

Prvi sklepi

Tokio, 12. avg. o. Vojno ministrstvo je izdalo sredi ob 20 sledeči uradni komunikacije. Na sovjetskem ozemlju blizu Cankulunga so se vršila pogajanja med japonskim polkovnikom Cehaom in generalom Shuterom in majorjem sovjetske armade. Na tem sestanku je bilo sklenjeno naslednje:

1. Japonske in sovjetske čete prenehajo takoj s sovražnostmi in obdržijo svoje postojanke, na katerih se ta čas nahajajo.

2. Žrtve, ki so ostale na bojišču, naj jih nemudoma pokopljajo.

3. Glede obdržanja postojank se bo odločilo danes popoldne, ko se bodo začela podrobna pogajanja.

4. Na tem sestanku se bodo pretresale različne note, ki sta jih izmenjali obe vladi.

Nato je bilo podpisano premirje.

Napetost v ČSR otežkuje sporazum

Praga, 12. avg. o. Včeraj popoldne je neko nemško vojno letalo, v katerem je sedel tudi neki bolgarski dijak, preletelo češko mejo in se moralo spustiti na letališče v Libercu. Kmalu je za tem letalom priletelo še drugo nemško letalo med Krmovo in Opavom ter priletelo za 35 km na češko stran. Letalo je kmalu nato spet izginilo na nemško stran, vendar pa je pilot še poprej skušal narediti letalo nevidno s tem, da je izpušal meglo. To je že 78. primer od 1. maja sem, da so nemška letala priletela na češko ozemlje.

Praga, 12. avg. o. Českoslovaški poslanik v Berlinu je izročil zunanjemu ministru von Ribbentropu protest svoje vlade proti kršitvi češke meje s strani nemških letal.

Medtem ko se Runciman po svoji strani pogaja, pa dr. Hodža vodi razgovore s češkimi vladnimi strankami in s strokovnjaki popravila osnutke zakonov. Vsa češka in nemška javnost se je zlasti bavila z umorom nekega sudetskega Nemca v Harmanitzu. Lord Runciman je takoj poslal tiskaj svojega sodelavca Pratta, da na kraju samem preišče zločin in potem svoje poročilo predloži Runcimanu. Čim je angleški odposlanec začel preiskovati zadevo, so takoj utihnili bobnači glasovi sudetskih Nemcev in se je poleglo umetno ustvarjeno razburjenje, ki ga je še povečalo sporočilo sudetske nemške stranke o tem dogodku.

Praga, 12. avg. o. Včeraj so se začela prva neposredna pogajanja med sudetskimi odposlanci, ki jih je vodil dr. Kundt, in med dr. Hodžem skupaj s pododborom strokovnjakov ter med parlamentarnim odborom šestorice, kateremu je predsedoval senatni predsednik dr. Soukup. O sestanku je bilo izdano poročilo, da je dr. Hodža razložil stališče vlade in odloke, ki jih je vlada izdala. Govorili so tudi o spomenici sudetske nemške stranke, nato pa sklenili, da bo ponovni tak sestanek v sredo, 17. t. m.

Podjetja se selijo iz obmejnih krajev

Praga, 12. avg. o. Zaradi vsebolj živahne agitacije sudetske nemške stranke v obmejnem ozemlju, je okrog 170 podjetij premestilo svoje delavnice in tovarne v notranjost ČSR. Podjetja so večinoma manjšega obsega.

Poljska se pripravlja na odhod iz Ženeve

Pariz, 12. avg. Novica, po kateri je Poljska sklenila odpovedati svoje mesto v Svetu Zvez za narodov ter je umaknila kandidaturu za obnovitev svojega mandata na prihodnji skuštni Sveta ZN, je izzvala v francoskih političnih krogih globok vtis. Čeprav ta sklep po mnenju francoskih političnih krogov še ne moremo smatrati za izstop Poljske iz ženevske ustanove, vendar bi mogel pomeniti prvi korak na tej poti.

Varšava, 12. avg. Glede na glasove, ki se širijo v tujem tisku o poljskem namenu, da ukine svoje zastopstvo pri ZN, izjavljajo dobro poučeni poljski politični krogi, da misli poljska vlada res

ukiniti svojo delegacijo pri ZN. Pripomniti je treba, da imajo nekatere velesile v Ženevi svoje zastopstvo, druge jih pa nimajo, čeprav so članice ZN. Svoj čas je imela Poljska urediti v okviru ZN mnogo vprašanj, danes je pa število teh vprašanj čedalje manjše. Mogoče bo Poljska odprla v Ženevi svoj konzulat, toda ta konzulat ne bo zastopal poljske republike v ZN.

Tudi o ponovni izvolitvi Poljske v Svet ZN je bilo govora, vendar ni vlada ničesar sklenila, tem manj, ker je rok za predložitev kandidatur v Svet ZN še dolg.

Španija spet povzroča skrbi

London, 12. avgusta. AA. (DNB.) O včerajšnjem sestanku italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana in angleškega odpravnika poslov v Rimu piše »Times« med drugim, da sta ob tej priliki govorila predvsem o Španiji. Med drugim je angleški odpravnik poslov opozoril grofa Ciana na to, da je Francija kljub drugačnim trditvam v resnici zaprla pirenejsko mejo. Grof Ciano je angleškemu odpravniku poslov izjavil, da bo italijanska vlada preučila in se prepričala o resničnosti poročil, o katerih je govoril angleški odpravnik poslov. »Daily Telegraph« in nekateri drugi listi pripominjajo, da je angleški odpravnik poslov podal grofu Cianu gotova obvestila ne kot mnenje angleške vlade, pač pa kot takšne, ki jih je dobil iz Pariza.

London, 12. avgusta. o. Nekateri jutranji časopisi se bavijo z današnjo konferenco, ki sta jo imela predsednik vlade Chamberlain in lord Halifax. Listi poudarjajo, da sta ta dva državnik na konferenci govorila o splošno svetovnem po-

ložaju. »Times« pravi, da sta posebno pripravljala o položaju, ki je nastal zaradi neprestanega odlaganja z odgovorom, ki bi moral priti od generala Franca. Piše tudi, da sta govorila tudi o poslanstvu lorda Runcimana v Pragi. Angleški merodajni krogi ocenjujejo splošno položaj, kakor piše omenjeni list — z besedami »obzirni optimizem«.

London, 12. avg. o. Poročila, ki so prispela v London, poročajo, da se je sestal zunanji minister del Vayo z angleškim poslanikom v Barceloni. Del Vayo je sporočil poslaniku, da vlada v Barcelonah krogih vzemirjenje zaradi stališča, v katerem se španska vlada nahaja zaradi zaprtja francoske meje, med tem ko je Burgosu vse dovoljeno. Barcelonska vlada je sprejela že pred tedni angleški načrt o umiku prostovoljcev, zato tudi Barcelonska vlada želi enakopravnost z vlado v Burgosu, da se ji dovoli odpreti mejo. Isto je sporočil del Vayo tudi francoskemu predstavniku v Barceloni.

Med drugim je dejal, da stoji britanska vlada in britanski visoki komisar v Palestini pred težkimi nalogami, kakor sta stala pred vojno, vendar zbuja njuno sodelovanje upanje, da se bo našla pravična osnova za ureditev vseh višjih vprašanj med Judi, ki so si ustanovili svoj nacionalni dom v Palestini, in Arabci, ki jim je Palestina domovina. Macdonald je dodal, da bo delovanje tehniške komisije, ki podrobno proučuje vsa višja vprašanja, trajalo več mesecev.

Praga, 12. avg. AA. (DNB.) Pod predsedstvom pravosodnega ministra Dererja so imeli včeraj poslanci in senatorji českoslovaške socialne demokratske stranke konferenco, na kateri so razpravljali o narodnostnih reformah českoslovaške vlade. Na konferenci so odobrili dosedanje stališče zastopnikov českoslovaške socialno-demokratske stranke.

Quito, 12. avg. AA. (Havas.) Še zmerom poročajo o potresnih sunkih. Tri vasi, oddaljene 25 km od Quita, je potres razdeljal.

Vesti 12. avgusta

Nov spor med Angleži in Buri v Južni Afriki je nastal zaradi knjige pod naslovom »Z Buri na bojišču«. V tej knjigi popisuje neka ženska postopanje Angležev v času burske vojne s premaganimi Buri. Ker našteva več zločinov, ki so civiliziranega naroda nevedni, so se začeli razburjati odtoni Angleži. Baje bo burski notranji minister parlamentu predložil zakon, v katerem se bodo v bodoče take knjige zaplenile.

Veliko tihotapsko družbo z opijem je prišla policija v Beyruthu. Preiskava je odkrila, da je imela družba dobro organizacijo po vseh državah bližnjega Vzhoda ter je imela za Evropo svojo centralo v Parizu.

Pet delavcev se je zastrupilo pri čiščenju nekega kotla v Wellinboroughu. Trije delavci so najprej hoteli očistiti kotel debele nesnage, pa niso računali na pline, ki so se iz nesnage razvijali. Čim so začeli čistiti, so padli v nezavest in kmalu izdihali. Ko sta jih hotela dva delavca reševati, sta se tudi onadva zastrupila in umrli, ne da bi mogli zdravniki z umetnim dihanjem povrniti njih življenje.

Več ko sto ljudi je utonilo pri velikih poplavih v Lucknowu v indijski provinci Nonda. Vode so preplavile namreč 1200 kv. km ozemlja ter odnesle 54 km glavne železniške proge.

Dva ponesrečena nemška turista je rešil iz ledenika pri Simillanhiute na italijansko-nemški meji. Zakonca Wagner sta hotela prečkati ledenik, pa sta zdrknila v 30 m globoko razpoko. Italijanski obmejni stražnik, ki je nesrečo videl, je takoj poslal patroljo, ki je ponesrečenca precej ranjena po dolgem trudu potegnila iz razpoke.

Mehiške vladne čete so v bližini Ciudadu trčile na čete uporniškega generala Sedille. V kratkem boju so vladne čete poglnele v beg upornike in pri tem ujele generalovega osebnega tajnika.

Mandžurske železnice ne sprejemajo več nobenega blaga za prevoz za zahodno in vzhodno smer.

Zdravstveno stanje angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina se je nekoliko popravilo. Včeraj ga je pregledalo več specialistov za nosne bolezni.

Protijudovsko razpoloženje se je začelo kazati tudi v mnogih švicarskih mestih, zlasti pa v Curihi in Luganu. Tod so našle ugoden odmev vesti o italijanskih protijudovskih ukrepih.

Zaradi slabe letine je bolgarska vlada prepovedala izvoz vseh vrst žita.

Krajevno katastrsko upravo so napadli Arabci v Tulferemu v Palestini. Teroristi so odnesli vse spise in zemljiške knjige ter jih potem uničili.

Tri inženirje in ravnanjela Trusta »Ugole« je obsojilo ukrajinsko sovjetsko sodišče na smrt, češ da so organizirali sabotažo in ustvarjali protirevolucijsko razpoloženje.

V Glasgowsu na Škotskem se je začel te dni mednarodni kongres študentske zveze. Zborovanj se udeležuje tudi precej močna skupina nemških dijakov.

Imena staršev, ki imajo veliko otrok, je začela dnevno objavljati v časopisih občina v Düsseldorfu. Objava je označena z geslom, da živi narod le v svojih otrocih in Nemčija hoče zmeraj živeti.

Pitje alkoholnih pijač je bilo iz Moskve prepovedano za vso sovjetsko armado na Daljnem vzhodu. Kontrolo nad spoštovanjem tega ukaza je prevzela GPU, ki hoče s tem preprečiti nepotrebne incidente zaradi pijanosti častnikov in vojakov.

Proti ustanovitvi posebne judovske zaščitne armade ognjevitro protestirajo palestinski Arabci. V tem smislu so poslali visokemu komisarju posebno spomenico in protest.

Francoski poslanik v Tokiju je protestiral zaradi bombardiranja francoskih posestev in francoske katedrale v Kantonu. Japonske oblasti so nato ponudile za odškodnino za podrtje katedrale pet milijonov frankov. Dejanjska škoda pa znaša dvakrat toliko.

Italija in Nemčija bosta ob složnem sodelovanju pod vodstvom Mussolinija in Hitlerja nepremagljivi. Tako je izjavil maršal Balbo v enem izmed svojih govorov, ob priliki svojega obiska v Rimu.

Velika ladja, ki je bila vsidrana v pristanišču v Montrealu, se je vnela. Požar bi se kmalu raztegnil tudi na bližnje silose, ki so bili vsi polni žita.

Egiptski senat, v katerem imajo večino opozicijski valdisti, je z veliko večino odklonil zakon, ki ga je sprejela narodna skupščina in po katerem je vlada dobila pooblastilo glede izmenjave in dopolnil zakona o davkih.

Predsednik poljske republike Moscicki je v Lovranu sprejel v avdienco podtajnika v italijanskem zunanjem ministrstvu Bastianinija. Po tej avdienci je predsednik republike priredil kosilo, ki so se ga poleg Bastianinija udeležili še general Viena, več drugih odličnikov ter tudi poljski poslanik pri Kviralu.

Včerajšnji češki časopisi poročajo, da sta včeraj dve nemški letali leteli nad českoslovaškim ozemljem. Uradno poročilo o tem incidentu še ni bilo izdano ter beležijo časopisi zgolj dogodek brez vsakih komentarjev.

Več tisoč italijanskih delavcev bo dobilo bržkone delo v Nemčiji. 30.000 italijanskih kmetov je že zaposlenih pri kmetijskih delih. Novi delavci, ki jih bodo tjakaj poslali, bodo dobili delo v gradbeni industriji pod istimi pogoji, kakor nemški delavci.

Visoka odlikovanja je izročil poljski podadmiral Unrug francoskim mornariškim častnikom, ki so se s torpedovkami pripeljali v Gdynjo.

Novih 1000 vagonov s hladilnimi napravami bodo zgradili za italijanske državne železnice. V teh vagonih bodo prevažali hitro pokvarljivo blago zlasti sadje in zelenjavo. Vseh takih vagonov bodo imele italijanske železnice 4500.

Tržaški župan Salemi, po rodu Žid, je odstopil ter je bil za njegovega naslednika imenovan dosedanji podžupan Maruccci.

Francosko časopisje se obširno bavi z Dala-dierovo izjavo, da Francija ni v finančnih težkočah. Zraven pa časopisi dostavljajo, da kljub trojnemu valutnemu sporazumu med Francijo, Anglijo in USA cena zlata ni enaka ne v Parizu, ne v Londonu, ne v New Yorku.

Vojvoda in vojvodinja Kentska se s svojo jahto vozita okrog Neapeljskega zaliva. Ogledala sta si izkopenine v nekoč zasutih rimskih mestih, nato pa odšla tudi na Vezuv.

Tujskoprometna zveza v Mariboru polaga račune

Veliko delo za napredek tujskega prometa

Maribor, 11. avgusta.

Tujskoprometna zveza v Mariboru je imela danes popoldne v hotelu Orel svoj redni letni občni zbor. Poročilo o svojem delu in uspehih v lanskem letu je podala udeležencem zborovanja v obsežni brošuri. Iz zanimivega poročila posamezno nekatere podrobnosti:

Predvsem je razveseljevala ugotovitev, da tujski promet zopet narašča. L. 1937. je znatno prekosilo prejšnje leto 1936. Vsa važnejša zdravilišča in kopališča na področju Tujskoprometne zveze beležijo porast števila gostov, zlasti pa se števila nočnih, prav tako vsa važnejša tujskoprometna področja (Savinjska dolina z Gornjo Savinjsko in Logarsko dolino) razen Pohorja, ki je trpelo zaradi slabega vremena. Tujskoprometna zveza si je zelo prizadevala, da bi se tujskoprometne zadeve v naših krajih izboljšale. Predvsem je njena zasluga, da so se izboljšale nekatere železniške zveze, tako, da je vstopavljen direktni vlak Celje-Rogaška Slatina, nov vlak med Mariborom in Prevaljem, izboljšanje pa je vznojni red na progi Maribor-Slatina Radenci in Celje-Dravograd. Tujskoprometna zveza si prizadeva, da se uvedejo motorni vlaki na naših stranskih progah, na glavni progi Maribor-Ljubljana pa se uvedejo tudi pospešeni osebni vlaki z boljimi vagoni, kakor se sedaj uporabljajo pri osebnih vlakih. Dalje je dosegla uvrstitve nekaterih krajev v seznam povlaščenih turističnih postojank. Vso pozornost je posvečala stanju naših cest. Dosegla je tudi izboljšave v telefonskem prometu. Zelo intenzivno je bilo propagandno delo. Tujskoprometna zveza je v tem pogledu vzajemno delala z ljubljansko zvezo za tujski promet. Obe zvezi skupaj sta izdali celo vrsto reprezentativnih prospektov in propagandnih brošur o naših krajih. Posebno pozornost je posvečala smotrenemu načinu plasiranja propagandnega materiala v inozemstvu. Velikega pomena za razvoj našega tujskega prometa je bilo študijsko potovanje inozemskih in domačih predstavnikov turističnih birojev po Sloveniji. Lansko leto avgusta meseca je Zveza za tujski promet organizirala slično potovanje madžarskih zdravnikov in žurnalistov po naših kopališčih in zdraviliščih. V svoje varstvo je prevzela tudi razgledni stolp na Pohorju ter ga je dala temeljito popraviti.

Vse to veliko delo pa vrši Tujskoprometna zveza skoraj izključno z lastnimi sredstvi. Podpore, ki jih dobiva od banovine ter od drugih, so prav neznatne ter ne zadoštevajo niti za poštnino. Najvažnejši dohodek predstavlja prodaja železniških, ladijskih in zrakoplovnih voznic za vse tu- in inozemske proge. Nadaljnji viri dohodkov so organizacija in izvedba skupinskih izletov, nabava vizumov, prodaja sejm-

skih legitimacij in strokovne potovalne literature, nakup in prodaja tujevalnega denarja ter prodaja srečk državne razredne loterije, ki jo je Zveza lansko leto uvedla ter se je dosedaj zelo dobro obnesla.

Občnega zbora so se udeležili delegati 24 od 69 včlanjenih edinic. Vodil ga je predsednik inž. Slajmer, ki je pozdravil inspektorja ministrstva za industrijo in trgovino J. Grgaševiča, zastopnika banke uprave okrajnega glavarja dr. Šiško, zastopnika ban. turist. sveta J. Sotlerja, delegata banke uprave inž. Vaneka, okraj. glavarja Eileza, zastopnika ljublj. želez. direkcije dr. Jegliča, poslanca dr. Vebleta, šefa glavnega kolodvora Perneta, predstojnika policije dr. Trstenjaka, zastopnika mestne občine mariborske ravnatelja Rodošek, ravnatelja zdravilišča Rogaške Slatine Gračnerja, in Dobrne dr. Štera, zastopnika mesta Celja mag. rav. Šubica, zastopnika Ptuj. ravnatelja Zavadlala, župana Hartnerja iz Murske Sobotice, zastopnika slovenješke občine Krajnc, ravnatelja Putnika v Belgradu dr. Peršeta, ravnatelja ljubljanske Zveze za tujski promet dr. Žižeka. — Predsednik se je nato zahvalil mariborskemu županu dr. Juvanu in mestni občini, da je dobila Tujskoprometna zveza reprezentativne prostore v mestnem gradu, dalje se je zahvalil celjskemu županu Mihelčiču, ker je šel zvezi na roko pri povečanju paviljona v Celju, ptujskemu županu dr. Remcu pa se je zahvalil, ker je omogočil ustanovitev osme podružnice Tujskoprometne zveze, ki se je osnovala v Ptuj, ter je dobila poslovne prostore v mestnem magistratu. Ravnatelj Loos je nato obširno poročal o pregledu poslovanja v lanskem letu, zlasti z ozirom na izboljšanje tujskoprometnih razmer, o propagandnem in komercialnem delu, o notranji organizaciji ter o delovnem programu za prihodnje poslovno leto. Poudarjal je zlasti potrebo stalnih in zadostnih dotacij Tujskoprometni zvezi za vzdrževanje tujskoprometne službe in propagande. Zastopnik Zveze gostil. združenj, Berlić, je nato pozdravil občni zbor. Mag. ravnatelj Zavadlala je poročal o vprašanju izboljšanja naših cest ter je opozarjal, da je severni del Slovenije v tem pogledu zapostavljen. Izgubili smo zaradi tega tranzitni promet Italija-Madžarska. Govorili so še: za mariborsko občino mag. ravnatelj Rodošek, za Zvezo za tujski promet ravn. dr. Žižek, mag. ravnatelj Šubica za celjsko mestno občino, ki je posebej opozarjal na nevarnost onesčičenja naših rek od industrije. Ob zaključku se je vršila razprava o proračunu, članarina se bo sporazumno s članicami kasneje določila, pri nadomestnih volitvah v upravnih in nadzorni odbor so bili izvoljeni zopet dosedajni predstavniki. Prihodnje leto pa poteka celemu upravnemu odboru funkcijska doba.

Roparski napad v Dobrni

K sreči je ušla smrti Belgrajčanka Ana Sokolov

Celje, 12. avgusta.

Zdravilišče v Dobrni ima tudi letos precej ljudi tudi iz južnih krajev. Med njimi je v tem kraju hotela poiskati zdravila tudi Belgrajčanka Ana Sokolov, ki pa je včeraj postala žrtev surovega napada, ki ga je nanjo izvršil dozdaj se neznan mlajši možki z namenom, da se polasti njene denarja. Zdelo se mu je namreč, da je ta gospa precej premožna in da njegov napad nanjo najbrž ne bo zastoj.

Dogodek se je odigral takole: Gospa Sokolova je šla včeraj po kosilu na sprehod proti bližnjemu gozdu. Tu je sedla na klop ter vzela v roke časopis. Popoldne okoli 2 se ji je približal nek mlad fant, ki kakšnemu razbojniku na videz in po svojem vedenju prav nič ni bil podoben. Komaj je fant stopil nekoliko bližje, je gospa že opazila, da ima v rokah samokres, ki ga je v trenutku že naperil nanjo. Gospa je dvignila svojo ročno torbico pred obraz, a je med tem neznanec že dvakrat pritisnil na petelina. Samokres se je sprožil šele pri tretjem poskusu. Strel je Sokolovo zadell sicer v sence, bil pa ni smrtonosen, ker je krogla zadela od strani ob desnem očesu. Gospa je začela na ves glas klicati na pomoč. Ljudje, ki so bili tedaj v bližini, so bili že z revolverskim strelom, ki ga je oddal neznan razbojnik, opozorjeni, da se je moralo zgoditi kaj hujšega in so brž prihiteli bližje. Zdravnik dr. Treznik je nudil gospej pomoč. Neznani napadalec pa je medtem že izginil in za njim dozdaj še ni sledu.

Orožniki so sicer aretirali nekaj oseb, o katerih pa dozdaj še niso mogli ugotoviti, kdo je napadalec.

Včeraj v Dobrni in po vsej okolici niso ljudje skoraj o ničemer drugem govorili, kakor le o tem zločinem napadu. Zlostna novica je vzbudila pri vseh mnogo razburjenja in ogorčenja.

70 letnica prvega slovenskega tabora

Ljutomer, 9. avgusta.

Bilo je 9. avgusta 1868. leta, ko se je zbralo v Ljutomeru nad 10 tisoč zavednih Slovencev na prvem slovenskem taboru, na katerem je govoril takratni ljubotermški kmet Kukovec. V svojem govoru je posebno poudaril potrebo krepke narodne zavesti in dosledno izvrševanje narodnega programa v narodnem življenju.

Sedanji Ljutomer bo proslavil na veličastni način 70 letnico prvega slovenskega tabora dne 28. avgusta t. l. pod pokroviteljstvom narodnega voditelja Slovenec. g. dr. Antona Korošca.

Kakor se je na povabilo takratnih Ljutomerčanov pred 70. leti odzvalo na tisoče ljudi, ki so prišli iz vseh krajev Slovenije v Ljutomer na tabor, tako tudi zdaj vabimo vse zavedne Slovence iz vse domovine, da pridejo v močnem številu 28. avgusta na našo pomembno proslavo.

Obnovitev Marijinega kipa v Mariboru

Včeraj zjutraj so odstranili opaže na visokem odru okrog Marijinega kipa na Glavnem trgu. Kip se je ves zablestel v svetlem sijaju zlata v jutranjem solncu. Novo pozlatitev je izvršil kipar Ivan Sojč, ki restavrira celo skupino kipov. Za pozlatitev se je vršila huda podtalna vojna, ker so bili nekateri za to, da se kip ne pozlati, temveč ostane v naravni obliki. Merodajni pa so se vendar odločili za pozlatitev. Prvotno Marijin kip ni bil pozlačen. Ker je obnovitev kipa in 15 m visokega stebra, na katerem kip stoji, gotova, so sedaj visok oder okrog stebra podrl. Pri obnovitvenih delih so napravili zanimivo ugotovitev: steber je v globini zasidran na krogli ter je zaradi tega izredno gibljiv, da je že samo ob rahlem udarcu na vrhu ob kip ves zanihal. Obnovitev ostalih kamnitih kipov cele skupine se bo izvršila pozneje.

Raznoterosti iz dnevne kronike

Ljubljana, 12. avgusta.

Ljubljanci tarna jo in se togote, ker jim pošilja Jupiter pluvius toliko dežja, še na preteg, ko bi sami radi imeli vroče in sončne dneve, da bi se lahko veselili v hladnih valovih Save, na Ljubljani in v drugih potokih, pa je postala kopalna sezona prav mrtva. Podjetni kopalki in veslači so jo te dni pogurali in so izdelali prav velik načrt za stavbo povodnega moza na Ljubljani. Pravijo, da bo stvar imenitna in bodo vsatje povodnega moza dovolili lepi Urški, ki jo bo pozneje po rajanju povodni mož odvelkel v svoj povodni grad. Dež jim nagaja.

Ponekod obilo dežja, drugod suša

Ljubljanska kotlina je letos oblagodarjena z dežjem. Mesec avgust je v tako zvanem ljubljanskem padavinskem pasu reven na padavinah, letos pa je že daleč presegel običajni mesečni povprečnik za avgust. V teh dneh vlada navadno huda vročina, letos je vedno deževno. Po včerajšnjih jutranjih nalivih se je zjasnilo in je popoldne pritisnila silna soparica. Ljubljana je bila prav topla in je imela popoldne celo 20 stop. gorke. Po dežju je Ljubljana začela počasi naraščati, pa še ni nikjer prestopila bregov. V gornjem toku pod Vrhniko je zvrhana in obstoja že nevarnost, da se bo razlila po travnikih in poljih, ako bo naprej neprestano deževalo. Pri Lipah ni še nobene nevarnosti za povodenj, ki bi pač napravila na poljih ogromno škodo.

Ko ima ljubljanska kotlina obilo dežja, pa so v Sloveniji kraji, ki trpe že izredno pomanjkanje vode in je nastopila katastrofalna suša. Najhuje je prizadeta Belokrajina, dalje Suha Krajina in tudi kraji okoli Blance in Bizeljskega, ki so pretekli mesec doživeli silno katastrofo po toči, tožijo, da je nastopila suša. Veliko pomanjkanje vode je po Krasu, kjer jo morajo ljudje voziti po več ur daleč, celo po 10 ur na dan. V Belokrajini je suša uničila vse poljske pridelke, na mnogih krajih je koruza popolnoma sežgana, prav tako trava.

Mestna občina ljubljanska je že 17. julija poslala v Belokrajino v Metliko in Črnomelj dva škropilna avtomobila, ki držita vsak po 4500 litrov. Ta dva avtomobila sta vsem vsem dovajala dnevno vodo in sta jo pripeljala od 17. julija do 3. avgusta okoli en milijon litrov. Dne 3. avgusta sta se avtomobila vrnila v Ljubljano.

Po podatkih meteorološkega zavoda je v zadnjih 24 urah padlo že 58,3 mm dežja, kar predstavlja ogromno množico vode. Navaden račun pravi, da je na ozemlju mestne občine ljubljanske, ki meri 40 km², padlo v tem času že 23,320.000 hektolitrov dežja.

Vsak dan kak karambol

V sredo okoli 11.46 je privozil po Marijinem trgu Herman Pečarič, trgovski pomočnik, rojen 1900 v Spodnji Skofiji v Istri, pristojen v Maribor, s svojim kolesom in je butnil ob tramvajski voz. Dobil je poškodbe po rokah. Prepeljan je bil v splošno bolnišnico, kjer so mu rane izprali in obvezali. Poškodba je bila lažja, značaj.

Prav na Marijinem trgu bi morali biti kolesarji in drugi vozači izredno previdni. Mnogi, nevarni in brezvestni kolesarji prireajo pravcate dirke po Miklošičevi cesti od Uniona tja na Marijin trg. Redek je kolesar, ki vozi na tem kraju previdno in počasi, vsakdo svoje kolo ležerno spusti, da drči nizdol. Isto je s Prešernovo ulico. Kolesarjem naj policijska uprava za to prometno točko predpiše posebne predpise in naj jih strogo kaznuje!

Včeraj ob 13.40 je bil majhen karambol na križišču Tyrševe ceste in železniške proge, ki bi

Obiščite 7. mariborski teden

od 6. do 15. avgusta 1938

Polovična vožnja na železnici od 4. - 17. avg. 1938
Veliki narodni labor dne 14. avgusta 1938, jubilejna kulturna razstava ob priliki proslave 20-let. jugoslovije v Mariboru

Velika gospodarska in kulturna revija

Industrija - Tekstil - Trgovina - Obrt - Kmetijska razstava - Razstava cest - Tujskoprometna razstava - Fotoamaterska razstava - Filatelistična razstava - Gostinstvo - Vinska pokusnja - Razstava narodnih noš iz vseh krajev države - Razstava Nanos - Čebelarstva razstava - Razstava malih živali - Koncerte in gledal. prireditve - Sportne prireditve - Vesel. park na razstavišču itd.
Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji... Zeleno, romantično Pohorje... Vinorodne Stov, gorice... Bestoljubni, lepi Maribor - Vas vabijo!

pa lahko imel prav hude posledice. Avtobus Ljubljana-Trojane-Celje je vozil proti Kamniku. Na križišču pa se je ob njega zadel upokojeni orožnik Ivan Soklič, stanujoč v Hotimirovi ulici 8, rodom iz Borovlj. S svojim kolesom je zadel ob avtobus tako, da se je prevrnil in se z glavo zadel na tračnico. Zadal je dobil poškodbo, ki je bila k sreči lahka. Prepeljan je bil sicer v bolnišnico, kjer so mu rano na kirurškem oddelku očistili in obvezali, naka je bil puščen iz bolnišnice.

Dva mlada pustolovca - Rop v Jaršah

V ljubljanskih policijskih zaporih se že dobrih 14 dni nahaja eleganten Tonček R., roj. 17. apr. 1917 v Velikem Gabru, okr. litjski. Že zgodaj je pričel tatinstvo in pustolovsko kariero. Bil je celo gojenec zavoda za maletoletnike pri ljubljanskem okrožnem sodišču. Rodiču, ki je stanoval v Šiški pod tujim imenom, so zaplenili lepo, novo obleko, novo čepico, novo kolo in 1900 din vredno pištolo sistema »Union«. Na policiji ga neprestano zaslišujejo. On je zakrknjen in noče ničesar priznati in povedati, le to, kar mu striktno in točno dokažejo. Vprašali so ga: »Kako je moglo, da tako udobno živite in hodite po nočnih lokalih?« — Nasmehnil se je: »Hm. Prav lahko. Tihotapim s zaharimom, ki ga prinašam iz Nemčije.« Zanimivo je tudi, da ima splavarsko legitimacijo na napačno ime.

Njegov kompanjon Maks Kogler, rodom iz Savinjske doline, se pa nahaja v zaporih okrajnega sodišča v Gornjem Gradu. Osumljen je skupno z Rodičem večjih tatvin in vlovom, ki so bili zadnje mesece izvršeni po raznih krajih Savinjske dole in sta oba mlada potepuha odnašala prav bogat plen. Kogler je bil hkratu z Rodičem gojenec omenjenega zavoda.

Kogler je dalje osumljen roparskega napada na bosanskega krošnjara. On in še neki njegov pajdaš, ki pa je pobegnil in se okrog skriva, sta najbrž 25. julija letos v Novih Jaršah pri Ljubljani napadla krošnjara Nikolo Makarja in mu siloma odvzela denarnico z gotovino 5760 din in blago za dve obleki.

Pozor pred žeparji na kolodvorih

Zadnji čes, ko je zelo razvit tujski promet in je turizem v razmahu, zaznamujejo veliko žepnih tatvin na ljubljanskem kolodvoru in tudi po drugih večjih kolodvorih. Na glavnem kolodvoru so se pojavili mladi ljudje, ki govorijo hrvaški in se vedno drenažajo okrog vagonov, kjer je prav mnogo potnikov. Ponoči 7. t. m. ob 23.28 se je odpeljal iz Ljubljane v Zalog železniški inspektor H. Vstopil je v vlak, ki je bil močno zaseden in je vladala prav na hodnikih silna gneča, kjer so se zlasti mladi ljudje prerivali in delali celo umetno gnečo. G. inspektor se je z največjo težavo preril v kupe I. razreda. Ko je vlak odpeljal, je hotel pogledati na svojo uro. Presenečen je, žal, ugotovil, da sta mu izginili srebrna ura in zlata verižica. G. inspektor ima do 4000 din škode.

Obrtna razstava na Jesenicah

V dne 7. avgusta t. m. se je vršila na Jesenicah razstava izdelkov oblačilne stroke. Organiziralo jo je Združenje krojačev in krojač za radovljjski okraj. Razstava je bila naravnost vzorno urejena. Nameščena je bila v veliki risalnici in sedmih razredih jeseniške osnovne šole. Svoje izdelke so razstavili po večini vsi krojači in krojačice radovljjskega okraja, razstavljeni pa so bili tudi izdelki učencev in učenk. Tudi obrtno šolstvo je bilo na razstavi zastopano.

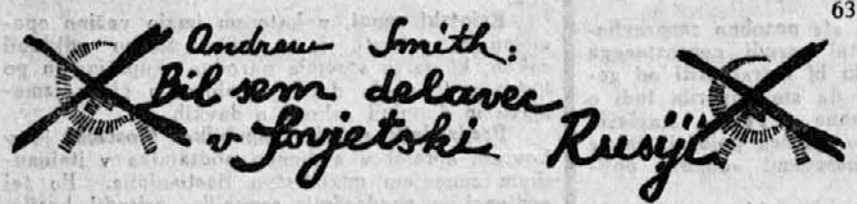
Za odličan uspeh razstave gre vse priznanje vodstvu Združenja, katerega agilni predsednik je Ivan Gogala, krojač na Jesenicah. Obisk razstave je obilen. V nedeljo so jo obiskali celo gostje iz inozemstva.

Z ozirom na veliko zanimanje občinstva se razstava podaljša do 15. t. m. Obisk vsakomur najtopleje priporočamo, ker je razstava res pestra in edinstvena te vrste, in v Sloveniji sploh prva.

Sahovski turnir v Osijeku

V Osijeku so včeraj odigrali tretje kolo šahovskega amaterskega turnirja za državno prvenstvo. Naši niso imeli tokrat bogve kako srečnega dne, saj sta Sikošek in Lešnik morala premagana položiti svoje orožje. Zato pa se je tem bolje držal tudi v tretjem kolu naš mladi Šiška, ki dosega leto za letom lepše uspehe. Pravo presenečenje, ali kakor pravijo, največjo senzacijo, je prinesel poraz našega igralca Sikoška, ki je včeraj igral z Zagrebčanom Rabarjem, dozdaj še ne posebno znanim igralcem. Če sami Hrvatje pravijo, da je bila to senzacija, potem le našega Sikoška visoko cenijo. Prva je bila včeraj končana igra med Rajkovičem in Lešnikom. Lešnik je igral precej slabo in se je po ne preveč dolgi igri moral vdati svojemu nasprotniku. Šiška je včeraj reševal našo čast. Predturnirski račun mu je za tretji dan posadil za mizo kot tekmečka Martinčič. Šiška se je navadil igrati zelo precizno in je tudi eden tistih naših mladih šahistov, ki trmasto vzdrži do konca. Navadno njegove igre tudi niso posebno kratke. Tudi včerajšnja je bila prekinjena in Šiški ne bo težko zmagati.

Včeraj popoldne so bile odigrane tudi nekatere prekinjene partije. Martinčič in Lešnik sta remizirala, prav tako tudi Sikošek in Herbatin. Po tretjem kolu vodi Rajkovič z 2,5 točk, po dve dobljeni točki imajo Carev, Miler, Rabar in Subarič. Med temi zazdaj Šiške še ni, čeprav si utegne od prvih treh kol nabrati največ točk, saj je eno partijo že dobil, v naslednjih dveh pa tudi skoraj gotovo zmaga.

Hotela je poznati misljenje do dna. Jaz sem nadaljeval:

»Kaj ne? Če hočem iti ne vem kam iz Moskve, moram imeti za to odobrenje in podpise od najmanj dvajsetih sovjetskih uradnikov.«

Preložila je puško na drugo ramo in me vprašala:

»Torej ne soglašam z vlado delavcev v tej državi?«

»Ne soglašam z neredom in z revščino, ki vladata tu,« sem ji odgovoril.

Naglo je pogledala na zapetno uro, planila pokoncu in zavpila:

»Zamudila sem. To je tvoja krivda! Moram čim nagleje na shod. A poklicala te bom spet.«

Odšla je iz sob, kakor da jo nese veter, jaz pa za njo.

Moje zaupanje v sovjetske uradnike in dostojanstvenike je dobilo spet nov krut udarec.

XXVIII. poglavje.

Kako sem poskusil dobiti za ženo bolniški dopust.

Dva dni po zborovanju stranke so me nenadno obvestili, da mi je zbolela žena. Naglo sem šel domov in jo dobil v nezavesti. Pri njej je bil zdravnik, katerega je poklical sosed. Preiskal ji je srce in ugotovil krče, ki jih

pridem zvečer domov, pogosto vidim, kako se ne mara dotakniti dobre večerje, katero so ji pripravili. Ne more jesti. Grlo se ji stiska ob misli, da si ruski delavci ne morejo plačati take jedi. Tu ne bo nikdar več ozdravela.

Jurov je vzkliknil:

»Torej je to tvoja krivda, ker ji ne razložiš dovolj primerno, kako in kaj je tu. Potem pa, če jo pošljemo nazaj v Ameriko, ali boš ti ostal tu?«

»Ne verjamem, da bi hotela iti sama, brez mene. Bala bi se, da me bodo najzadnje ustrelili, če ostanem še tu.«

Jurov je planil s stola:

»Kdo ti je dejal to?«

»Kako naj vem? Toda vsi v tovarni se spominjajo, kako je GPU vzela Šernicega. Na našem hodniku živi dekle, ki je bilo za služkinjo pri Kaganoviču. Njenega očeta so poslali v Sibirijo, ker je zahteval več kruha za delavce v sovjazu. Pred letom dni je izginil naš stari vratar. Ovadil ga je Geyer, špijon. Njegovo rodbino so vrgli na cesto.

Moja žena se vsak dan vrača domov pod vtisom teh zgodb, ki jih pripoveduje ves svet. Kaj nisva tudi midva sama slišala ponoči streljanja v Sokolinski ječi, saj stanujeva vendar čisto zraven? Prav pred kratkim naju je obiskala Veronika Kovaceva, vneta članica stranke, ki je prišla iz Združenih držav. Vračala se je iz Karmadorja na Kavkazu in nama je pravila, kako se sestradi kmetije hranijo s človeškim mesom, kako trčajo kose mesa pogosto kar z živih ljudi, da se nasitijo. Vse te zgodbe so naredile moje ženo bolno.

Zdelo se je, da smer, v katero je krenil najin razgovor, Jurovu prav

nič ne ugaja. S skrčenimi prsti je kar naprej trgal papir na drobne kosce. Dejal je razdraženo:

»Z vami Američani je nerodno, da ne morete priti do tega, da bi razumeli zgodovino ruskega naroda. Ne veste na primer, da imamo med številnimi ljudstvi, ki so zbrana pod sovjetsko zastavo, tudi skupino kanibalov, ljudožrcov. Samojedov, kakor jim pravimo. Vsi, ki poznajo našo državo, to vedo. Moral bi to povedati ženi.«

»Jaz ti pa še enkrat ponavljam, da ne poznaj narave moje žene. To ni neuka ženska. O tem se lahko prepričaš po knjigah, katere bere. Moja žena je zelo razumna in je zelo odprta glava. Vem, da je blizu Arhangelska, na severu Rusije skupina nekaj ljudožrcov, ni jih pa na Kavkazu. Menda vendar ne misliš, da bom požrl kaj tako debelega? Kaj?«

»Torej tovarišč Smith, kako gledaš ti na stvar. Kaj moremo storiti, da pomirimo njeno nervozno stanje in izboljšamo njen položaj?«

»Mislim, da bi edino uspešno zdravilo bilo, da jo pošljemo v Združene države.«

»Pa ti, tovarišč, ali si se malo pomiril?«

»Kje neki! Ne vidim, zakaj bi v državi, ki je tako bogata kakor Rusija in ki ima zalogo, da bi lahko hranila vso Evropo, morali ljudje umirati od gladi?«

Jurov je mislil, da me bo zabil s tem, da mi je začel navajati Karla Marxa.

»Ali ne veš, da je Marx napovedoval strašno revščino v prehodni dobi med kapitalizmom in socializmom?«

Od tu in tam

Seja ministrskega sveta pod predsedstvom dr. Stojadinovića je bila sinoči. Na njej so razpravljali o tekočih zadevah in so med drugim sklenili: 1. da se na predlog ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje dovoli državna podpora 750.000 din za dograditev Zakladne bolnišnice v Zagrebu, in 2. da se na predlog notranjega ministra zavrne prošnja poslanca Milana Petkovića in tovarišev za ustanovitev nove stranke pod imenom »Kmetstvo in nacionalno gibanje«.

Na veliki evharistični kongres v Petrinji, ki bo od 13. do 16. avgusta, bo prišel tudi hrvaški metropolit nadškof dr. Alojzij Stepinac. Tja bo odšel že jutri popoldne s avtomobilom. Pripravljajo mu zelo svečan sprejem. V Petrinji bo ostal do konca kongresa. Pričakovali so, da se bo tega evharističnega kongresa udeležil tudi sarajevski nadškof dr. Ivan Šarić, pa je zdaj javil, da ne more priti, ker je zadržan z nujnimi posli.

Po končanih pripravah za odhod dr. Mačka v Belgrad so se zdaj izvedele še te podrobnosti: Dr. Maček bo odpotoval iz Zagreba v nedeljo, dne 14. avgusta ob 8 zjutraj in bo v Belgrad prispel ob 3 popoldne. Kot uradno politično spremljevalce bodo potovali z njim inž. Avgust Košutić in dr. Juraj Šutej od bivše HSS, ter Večeslav Vilder, dr. Srdjan Budisavljević in Sava Kosanović od SDK. Najbrž pa bo ob tej priliki prispelo v Belgrad še več vidnejših osebnosti iz vrst HSS in SDK, če že za kaj drugega ne, pa vsaj zato, da se udeleže dr. Mačkovega sprejema v Belgradu.

O organizaciji prve državne razstave sladkovodega ribarstva so govorili na konferenci, ki je bila včeraj v kmetijskem ministrstvu. Ta razstava bo v okviru belgradskega jesenskega velesejma od 11. do 19. septembra letos. Posebno pozornost za organizacijo razstave so posvetili akvarijem, ki jih bo okoli 30 in v katerih bodo prikazali številne vrste živih rib, ki žive v sladkih vodah. V te akvarije bodo na velesejmu napeljali poseben vodovod. Poleg tega je v načrtu tudi zgraditev velikega modela reke, kjer bodo prikazani vsi načini ribolova. Na odprtem prostoru pred razstavnim paviljonom izdelujejo malo ribiško naselje, kjer bodo prikazali življenje ribičev ter vse ribiške priprave v naravnih velikosti. Posebno atrakcijo bo nudil velik bazen, v katerem bodo udeleženci razstave lahko sami lovili ribe. Poseben paviljon bo spremenjen v ribiško restavracijo, v kateri bodo pripravili vse vrste originalnih jedi. Restavracija bo okrašena v ribiškem stilu s trnkami in mrežami, pred njo pa bo oder za godbo in ples. Mislijo tudi na to, da bi okoli paviljona napeljali umetno reko, v kateri bi bile raznovrstne ribe in bi preko nje tudi vodili mostovi. Ribiško združenstvo bo imelo poseben paviljon, v katerem bodo razstavljene razne trofeje in dokumenti starih ribiških organizacij, od katerih nekatere datirajo še iz l. 1772. Vse organizacijsko delo za prvo državno razstavo sladkovodega ribarstva ima v rokah posebni odbor ribiških strokovnjakov, ki ga je sestavilo kmetijsko ministrstvo.

Polovična voznina je dovoljena na državnih železnicah za člane Filatelistične zveze, ki se nameravajo udeležiti kongresa te Zveze v Zagrebu od 4. do 6. septembra. Vozna olajšava velja od 2. do 8. septembra. Prav tako je dovoljena polovična voznina za vse udeležence devetih Balkanskih iger, ki bodo od 11. do 18. septembra. Generalni ravnatelj državnih železnic pa je obljubil zastopnikom organizacije Balkanskih iger, da se bo prizadeval, da dobe vsi tisti, ki bodo na teh igrah aktivno sodelovali — teh bo okrog 150 —, dobili vojni zastoni.

Truplo neznane ženske so našli pred dnevi v nekem gozdu v bližini Belovarja. Truplo je že precej razpadlo in je bilo videti tudi razgrizeno, verjetno od lisic in plitev. Dolgo časa niso mogli ugotoviti, kdo naj bi bila ta ženska. Zdaj pa je prišlo poročilo, da je že 5. prejšnjega meseca izginila 60 letna Mara Stičan. Zdi se verjetno, da je tedaj v omenjenem širnem gozdu zašla in se zgubila. Pravijo, da ni izključeno, da je umrla od strahu.

Že dva meseca ni bilo dežja v srednjem delu našega dalmatinskega primorja. Zavladala je zato v zadnjem času tam velika suša, tako da je zdaj uničen dober del letošnjih pridelkov. Malokrat se zgodi, da bi morali ljudje v teh krajih zaradi slabe letine stradati, letos pa se utegne to zgoditi. Koruze in krompirja v tem delu primorja letos ne bodo skoraj nič pridelali, in tudi vinogradi, ki so prej tako dobro kazali, so skoraj uničeni. Kakor pripovedujejo tamkajšnji kmetje, že trideset let ni bilo v Dalmatinski Zagori tako slabe letine kot je letošnja. Včeraj je sicer padlo nekaj dežja. Neznosna sapa se je sicer nekoliko ublažila, zemlji pa dež ni dosti koristil, saj ga je padlo komaj 3 mm, dočim ga je bilo n. pr. na Sušaku 22 mm.

Prva državna obrtna razstava bo oktobra meseca v Belgradu. Poseben del te razstave bo tvoril oddelek za tisk in literaturo. Na tej razstavi pa obrtnost ne bo pokazalo samo svojega dosedanjega razvoja v socialnem in gospodarskem oziru, pač pa bo prav tako dala nove smernice za bodoče. Doprinesla bo dalje mnogo k utrditvi stanovske zavednosti. Razstava bo imela tako značaj prave manifestacije obrtnosti.

Umetnostno zgodovinsko društvo bo priredilo v dneh 27. do 29. avgusta izlet v Benetke. Potovanje z vlakom se bo vršilo s kolektivnim potnim listom. Interesenti naj se javijo do dne 15. t. m. v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu št. 2, kjer je na razpolago natančen program. Za vožnjo je položiti znesek 21 din. Člani in prijatelji društva vabljani.

Motorni čoln je ukradel in z njim pobegnil iz Dubrovnika neznan tat. Pravijo, da je bil to neki Ivan Zuljević iz Golubincev v Vojvodini, ki je bil zadnje čase zaposlen v Dubrovniku v neki gostilni kot natakar. Pred svojim odhodom se je preskrbel z vodo in hrano za ves mesec dni. Domnevajo, da jo je mahnil v Španijo, kajti zanjo se je ves čas svojega bivanja v Dubrovniku, če ne že tudi prej, zelo zanimal.

Ker se namerava udeležiti balkanskega zdravniškega tedna v Turčiji veliko število naših zdravnikov, in ker preostaja le malo časa še do odhoda na to prireditel, je jugoslovanska sekcija Unije balkanskega zdravnikov izdala tole obvestilo: Balkanskega zdravniškega tedna se more udeležiti vsak zdravnik, ki je jugoslovanski državljan. S seboj sme vzeti tudi svojo ženo. Potni stroški in stroški za bivanje v Turčiji bodo znali za osebo 4000 din. Vsi udeleženci bodo potovali z osebnim potnim listom. Odšli bodo 4. IX., skupno iz Belgrada.

Smrtna nesreča v Tremerjih pri Celju

Kolesarja, ki se je držal tovornega avtomobila, je vrglo pod osebni avto

Celje, 12. avgusta.

Ni še dolgo tega, ko smo poročali o grozni nesreči kolesarja, ki se je ubil v Levcu pri Celju. Tovarnega avtomobila se je držal, pa je pridrvel mimo osebnih avtomobil, ki ga je podrl in v velikem loku vrgel preko ceste, da je mrtev obležal.

Predsinčnim okoli 6 se je peljal rudar Bradač Tone iz Pečovnika pri Celju proti Laškemu. Na cesti ga je dohitel neki tovorni avtomobil iz Radeč. Nesrečni Tone se je prijel za ta tovorni avtomobil ter se tako peljal daleč proti Tremerjem, kjer pa ga je zadela nesreča. Na klanec pod cerkvijo, kjer se cesta nekoliko vzpenja, je privozil z nasprotni strani osebni avtomobil. Da bi tovorni avtomobil lažje pasiral, je šofer zavrl zavore, da je voz nekoliko sunilo ter vrglo tudi Toneta na cesto. V tem momentu pa je že butnil vanj osebni avtomobil. Tone si je pri padcu prekal lobanjo in nezavesten obležal na tleh. Po železniškem telefonu so obvestili reševalce v Celju, ki so bili kmalu na kraju nesreče ter so nesrečnega prepeljali z reševalnim avtomobilom v celjsko bolnišnico. Ponesrečenčovo stanje pa je bilo tako slabo, da je že po 2 urah okoli 8 zvečer izdihnil.

Ko poročamo o tej nesreči, smo prepričani, da bodo ti številni smrtni primeri vendar spame-tovali nespametne kolesarje, da se ne bodo več obešali na vozove. Pa še nekaj moramo pripomniti: Ko se pelješ proti Logarski, Savinjski ali po katerikoli cesti, lahko mnogokje opaziš, da nekateri vozniki naslanjajo na svoje vozove dolge deske, ki štrle izven voza, da sede na njih. Iz srca radi privoščimo delavcu, da si odpočije, da sedi; zdi pa se nam to prav tako nevarno kot obešanje kolesarjev na motorna vozila. To lahko posebno

opazimo na ozkih cestah, kjer se avtomobil komaj izogne vozovom. Takšnemu vozniku se lahko pripeti, da ga na kakem ovinku šofer ne vidi in ga zbije na tla.

Maribor dobi dve novi tovarni

Maribor, 11. avgusta.

Maribor ima z okolico vred 20 tekstilnih tovarnih ter dve tovarni za izdelavo rezervnih delov za tekstilne stroje, esdaj pa se pripravljajo ustanovitev še dveh novih tovarnih, ki se bosta obe osnovali na Tezmem. Prvo tovarno gradi g. Henrik Hutter, brat veleindustrialca g. J. Hutterja. V te svrhe se adaptira bivša Ahtikova gostilna ob Tržaški cesti nasproti mestnega vodovoda. Prav za prav to ne bo tekstilna tovarna, temveč zaenkrat samo tekstilna obrt, združena z veliko krojaško delavnico, v kateri se bo izdelovala konfekcija s stroji po vzoru znane Tivarjeve tovarne. Tkalnica bo imela 4 staitve za tkanje sukna. Druga tovarna se bo zgradila poleg »Kovine« Gradil jo bo trgovec Pinter, lastnik tehnične pisarne, ki zalaga tekstilne tovarne s stroji in nadomestnimi deli. Dosedaj so se ti stroji in nadomestni deli večinoma uvažali iz inozemstva, le nekaj se je izdelovalo doma. G. Pinter pa namerava začeti izdelovati v svoji tovarni vse potrebščine za tekstilno industrijo.

Naročajte Slovenski dom!

niszevski (P.) 354, 10.000 m Larsen (Norveška) 32.28, 110 m zapreke Allbrechtsen (N.) 15.1. Skok v višino Stai (N.) 194 cm, skok v daljavo Hofmann (P.) 721 cm, met kopja Sunde (N.) 64 m. Švedska štafeta Poljska 1:56.5.

Državno veslaško prvenstvo bo jutri in popoldne v Smederevu. Za prvenstvo vlada veliko zanimanje in so prijavljeni vsi klubi v državi, ki goje to panogo športa. Državno prvenstvo je obenem tudi izbirna tekma za evropsko veslaško prvenstvo, ki bo letos v Milano. Za državno prvenstvo so prijavili tekmovalce naslednji klubi: Belgrad, Krka-Sibenik, Hrvatski veslaški klub-Split, Gusar-Split, Danubius-Noví Sad, Sartil-Smederevo, Uskok-Zagreb, Gusar-Zagreb, Dunav-Pančevo, Bob-Belgrad, Galb-Zemun in Jadran-Sušak.

Zadnji rezultati evropskega plavalnega prvenstva v Londonu so: finale 100 m prosto ženske 1) Ragnhild Hueger (Danska) 1:06.2, 2) Peterson (Danska) 1:06.8, 3. Van Veen (Holandska) 1:08.4. V treh predtekah na 400 m prosto moški so zmagali Wainwright (Anglija) 5:06.8, Björn Borg (Švedska) 4:52, Pallin (Francija) 5:04.1. Pri večerašnjih tekmah v medtekah na 100 m hrbtno moški sta v obliki medtekah zmagala Nemca in sicer Schlauch 1:09.4 in Nüsse 1:12.

Sarajevska Slavija v Celju

Celje, 12. avgusta.

SK Celje je po dolgih pogajanjih uspelo zaključiti gostovanje kompletnega liginega moštva sarajevskega SK Slavije, ki bo gostovala v Celju v ponedeljek, dne 15. t. m. Moštvo Slavije igra namreč v nedeljo, 14. t. m. prvenstveno tekmo v Zagrebu proti državnemu prvaku Haški ter izrabljajoč praznik pride naslednji dan v Celje. Po dolgih letih se bo nudila vsem ljubiteljem nogometne igre v Celju in širši okolici prilika, da bodo lahko prisostvovali prvorazredni igri sarajevskega liginega moštva, ki igra v našem največjem prvenstvenem tekmovalstvu tako važno vlogo. Prepričani smo, da bodo Celjani znali ceniti trud domačega kluba, ki se ni strasil velikih žrttev ter povabil nogometaše iz Bosne v Celje, le da nudi lepe igre željni celjski publiki priliko, da vidi po dolgih letih spet prvorazredni nogomet. Tekma, ki se bo pričela ob 16.30 na Glaziji, bo ob vsakem vremenu. Zveze z vlaki in avtobusi so na vse strani ugodne, na kar opozarjamo predvsem zunanje občinstvo.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v °C		Relativna vlažnost v %	Veter (smer, jakost)	Padavine	
		naj-večja	naj-manjša			m/m	vrsta
Ljubljana	759.3	26.8	17.0	92	10	11.0	dež
Maribor	—	—	—	—	—	—	—
Zagreb	761.5	24.0	16.0	90	10	26.0	dež
Belgrad	760.9	27.0	18.0	90	7	WSW ₁	—
Sarajevo	762.8	25.0	14.0	80	4	—	7.0
Vis	761.1	26.0	17.0	90	3	WSW ₂	dež
Split	760.7	31.0	22.0	50	3	SW ₂	—
Kumbor	760.0	29.0	19.0	60	4	SW ₂	—
Rab	761.7	24.0	18.0	60	4	0	—
Dunaj	758.0	28.0	18.0	60	0	W ₄	—

Vremenska napoved: Oblačno, nestanovitno vreme, dež v presledkih.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je močno deževalo iz noči do 6.50, nato pa rosilo do 8.40. Ob 8.40 se je oblaknost zmanjšala in je posijalo sonce, ostalo pa je večinoma oblakno do 15.15, od 10.15 do 17 je bilo večinoma jasno, nato se je zopet močno pooblačilo, ob 20.10 pa zopet zjasnilo in tako ostalo pozno v noč. Danes po polnoči je pričelo ob 2.10 močno deževati, vmes je grmelo in bliskalo. Ob času opazovanja dežuje.

Koledar

Danes, petek, 12. avgusta: Klara. Sobota, 13. avgusta: Janez.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komolar, Vič.

Banovinska cesta med Zgornjim Doličem in Velenjem (odsek Huda luknja) je za vsak promet zaprta, ker je v noči od 10. na 11. t. m. potok Paka razdril cesto na 200 m dolžine. Promet je mogoč samo čez Vitanje.

Na državni ženski realni gimnaziji v Ljubljani (Resljeva cesta, v poslopiju drž. učiteljske šole) bo vpisovanje učenk v I. razred 1. in 2. septembra, v II. razred 2. septembra ter v III. in IV. razred 3. septembra vsakokrat od 8 do 12. Vpisovanje učenk z drugih zavodov v vse razrede bo 5. septembra od 8 do 11. Otvoritev služba božja bo 10. septembra v cerkvi Srca Jezusovega ob 8. Po maši se začne redni pouk. — Popravni izpiti bodo 24. in 25., dopolnilni pa 26. avgusta.

14. avgusta v Križe pri Trzinu!

V nedeljo 14. avgusta priredi Prosvetno društvo združeno s Fantovskim odsekom »Mladinski tabor« s sledečim sporedom: Ob 13.15 sprejem gostov na postaji Križe-Golnik, ob 13.30 sprejem v vas in nazaj v cerkev, kjer bodo ob 14. pete liturgije; ob 14.30 za novim domom zborovanje; govor o 20 letnici Jugoslavije; ob 15. telovadni nastop, po telovadbi prosta zabava: pelje, godba, šaljava pošta, slepo streljanje za uro in dežnik itd. Sodeluje znana tržaška godba. Ker je čisti dobiček namenjen za dograditev novega doma, ki je za komendskim največji, ljudno vabimo za čim večjo udeležbo. Ker narodni tabor v Mariboru odpade, po hitite 14. avgusta v Križe pri Trzinu, bodisi v kroju, narodni noši ali civilu, da skupno pokažemo svojo moč in svojo ljubezen do slovenskega naroda.

Zveze z vlakom in avtobusi najugodnejše.

Navodila udeleženkam za dekliški dan na Betnavi

Dekliški dan na Betnavi se vrši neglede na to, da je narodni tabor v Mariboru odpovedan.

Vožnja na železnici je polovična. Udeleženke naj kupijo na postaji celo vozno karto do Maribora in rumeno legitimacijo obrazec K 13. Izstopijo na postaji Tezno, karte ne oddajo. Karta velja za povratek. Polovična vožnja velja z ozirom na Mariborski teden.

Dekleta! Kljub malo večjim žrtvam pridite polnoštevno. Dekliški dan bo velik praznik, tišče lavantinskih deklet bo zbranih.

Voditeljice, vplivajte, da nobeno dobro kato-liško dekle ne ostane doma.

Zahvala

Vsem, ki so spremili mojo dobro mamo, našo nepozabno

Slavko Šavnikovo roj. Kavčič

na njeni zadnji poti in ji poklonili toliko prelepega cvetja, se prav iskreno zahvaljujem.

Prisrčno pa se zahvaljujem še čč. mestni duhovščini, zastopnikom oblasti, apotekarske komore, Narodni čitalnici in gasilcem.

Vsi ti dokazi iskrenega sočutja nam bodo v težkih dneh v tolažbo in uteho.

V Kranju, dne 12. avgusta 1938

Sin Bogdan - in ostalo sorodstvo

Jurij Vodovnik v pesmih

„Veliko platna sem natkal, še več sem pesmi osnoval...“

Marsikomu je znano ime ljudskega pesnika Jurija Vodovnika, ki je bil rojen dne 22. aprila 1891 na Skomarju na Pohorju v slovenekoniškem kraju in ki je umrl 17. decembra 1888. Letos decembra torej poteče ravno 80 let od njegove smrti. Nihče pa v večji meri ne pozna njegovih del, ker se niso bila izdana, razen majhne izjeme v par publikacijah. Zdaj jih zbirajo in jih bodo izdali.

Kot kmečki sin z nedeljsko šolsko izobrazbo je v mladosti pael ovice in govejo živino. Bil je čudovito pesniško nadarjen. Zgodaj je pričel kovati verz za verzom. Ker je živel kot tkalec, cerkovnik in pevec vedno na Pohorju na Skomarju, je opeval v pesmih zgolj svoje doživljanje, kraje, dogodke in ljudske šege, sploh e, eherni vtis je bil povod pesmi. V njih se prikazuje njegova neverjetna zmožnost, spomin in ljubezen do domačega kraja, Pohorja in ljudi. Tako je postal glasnik pohorskega ljudstva in svojega časa. Velika škoda je v tem, da se je mnogo pesmi porazgubilo in uničilo, tako da so po Pohorju »raztreseni udi« le še zadnji del njegovega umotvorja. Vendar pa je mogoče iz doslej zbranih del prepoznati Vodovnika samega in njegovo pesništvo.

Vodovnik - ljudski pesnik

Vodovnik je opeval do potankosti. Hvalil, grajal in čustvoval je iz vsega srca. V vseh okoliščinah je posebno živahen, kot je živahen pohorski človek; v žalosti je resen, globoko zaplavljen v Boga in globokočuten. Bog mu je končni cilj. Vodovnik je bil torej resnični človek, ljudje v njegovem času pa ljudje na mestu. Vselej tega imajo njegove ljudske pesmi kljub preprostosti pravo vrednost. Pomanjkanje njegovih del v literaturi je krivo, da ga bolj ne poznamo, kar pa bo po možnosti še letos urejeno. Če bi bil Vodovnik šolan kot pesniki vobče, bi pesnil še veliko drugače. Svojim pesmim je sam določil naprev; nekaj jih se zna peti, spremljajoč jih s harmoniko 61 letni oglaševaler Mernik od Sv. Kunigunde na Pohorju, ki ga je že mnogo imel.

priliko slišati v kakšni planinski postojanki na Pohorju.

V naslednjem hočemo čitateljem »Slov. doma« v par izvlečkih iz doslej zbranih del prikazati tega glasnika pohorskega ljudstva.

Sebe in svoje doživljanje opisuje predvsem v svojem življenjepisu, kjer pravi, da je doma na Skomarju, da mu je bila

„Helena Cesarica“ mati, oče pa „Cimerman“

ki »so stavlili hiše, koče ekomarskim farmanom«; nadalje pravi, da ga je k pesništvu še posebno vzbudil Slomšek, »ki so tudi zložili veliko teh reči«. Na koncu pravi, da vedno »komponira« in prosi za vredni spomin po smrti. V pesmi »Od skomarskega mežnarja« se boji, da bo moral berati: »... ko bom pa mežnarje fraj, bom vbojajme prošil...« 14 dni je bil pri Slomšku v Mariboru, ki ga je preizkušal. Ko je prišel domov, je zložil pesem, kjer pravi, kako je dobro jedel in pil v Mariboru. V »Veselem pevcu« pravi: »... vse, kar na svetu je, trava al' rožice, vse je le vesele nam ustvaril Bog sam... nihče ne brani mi lepo prepevati, kaj bi tedaj ne pel, Bogu vesel?« Drugod hvali svoj »ledik« stan in vzpodbuja mladino k lepemu, čednostnemu življenju, čisti: »veselje zakonskih ljudi se k temu za prigljal ni...« Opisuje tudi ljubezen do Micele ter močno dvomi nad zakonom z njo, ker »berač bom rajši sam.« Pozneje je poročil vdovo z imenom Marija, mogoče je bila to njegova prejšnja Mica. Ko se je preselil, je hvalil novo kočico in na vso moč grajal prejšnjo; veter bi bil skoraj podri starom »pa bog« tega dopustit, ker je Jurij notri bil. Sonce in senca svojega zakonskega življenja tolmači v čudovito zaokroženih verzih: »... ker sem ded, si pa hočem še zapet... dedec povsod ne more bit... kjer eta pa pridna obadva, je zadosti blaga... tam, kjer je babca gospodar ino kjer volk mesar« — tam gre navadno vsepovsod rakovo pot... Povsod si poje in seveda tudi — pije ga rad. V predsmrtnici prosi, naj bi duša prišla »v njen pravi dom«, kjer »reče vse je vir«. Iz njegovih verzov sploh odseva velika skromnost, ponižnost in ponos.

Opeval je kraje

v več pesmih. V »Od Graške in Šmarske doline«, kamor je silno rad zahajal, opisuje cerkve, kakšne so, kdaj so nastale, komu so posvečene in kakšen vtis odnosa iz njih. »De b' mežnar Mariji na Humci bil zdrav, ker Jurju Vodovniku frustek je dav...« Skomarju posvečuje pesem o cokolah, cokolah, pintermanih in cimpermah. Voznike, ki so nepazljivi ter mučijo živino in na vozovih spe, evari pred nesrečami. Piše tudi o drvarjih in koscih, ki tekmujejo med seboj. Od cerkvenega proščenja pri Sv. Jakobu v Resniku je opisal daljšo humoresko. V tej pravi, da je trem duhovnikom ministiral, v procesiji pa so nosili star kip sv. Jakoba na drogu mesto križa, kateremu »so krajček klobuka odbili«. Mesto nebesa so razpeli star dežnik, ki so ga med procesijo zažgali. Duhovnike so pogostili s svinjino in svinjsko juho brez sleherne druge prikuhe. »Tudi tri frajle so k mizi se vsedle, pa so vse tri z enga talerja jedle...«

Posebno duhovito je opeval ljudi, ljudsko življenje in običaje. V 32 kitic obsegaajoči pesmi »Sedanjem času« govori

o zmotah njegovega časa

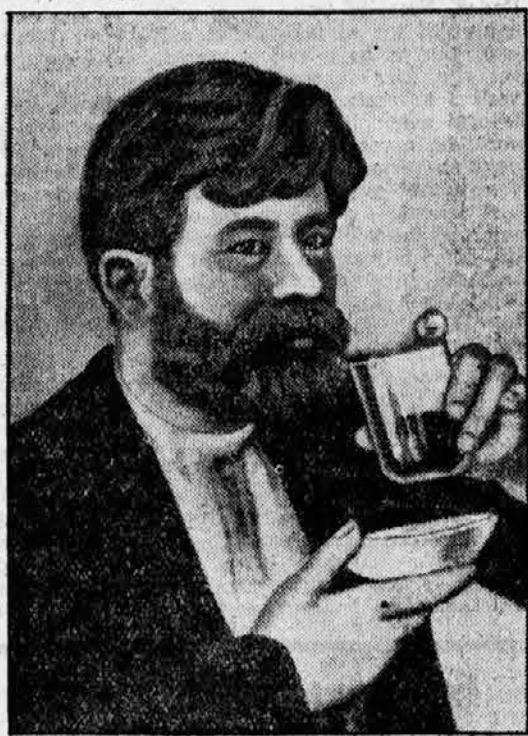
o gospodarjih, ki preveč radi pijejo, kara fante, ki v krčmah preveč zapravljajo in se nelepo vedejo do deklet, o »novi nošnji«, ki izpodriva staro, o dekletih, ki so že zelo »muhasta« itd. Pravi, da se bo moglo drugače živeti, če bodo ljudje hoteli imeti boljše čase. Vodovnik je zelo bistro opazoval. Drugod opeva marljivost pohorskih kmetov, njegove križe in težave ter hudomušno zavija, kako ga tuintam kateri »malo pokrona«. Ker često pride v cerkev iz gostilne prepozno, župnik na kancelnju nad njim »zgumuje«. Opeva tudi pogrebe, poroke, kolone itd. V pesmih »V sedanjem je času fantom gorje« in »Kaj vendar pomeni, da vsak se oženi« prikazuje Vodovnik na dovipni, obenem pa globoko segajoči način svoj humor. V slehernem verzju je ljudski pesnik umetnik svoje besede.

Jurij Vodovnik je bil pravi ljudski pesnik, ki je skušal na objektivni način ocenjevati svoje življenje ter trpljenje in nehanje ljudi, ki jih je srečeval. Vsled priljubljenosti njegovih pesmi jih

„Proklet bodi ti, ki si prvi preli carjevo kri“

Zadnje besede do smrti razbičanega carjeviča Alekseja

»Nikolaj Romanov, ljudsko sodišče Vas je obsodilo na smrt«, je dejal morilec Jurovsky poslednjemu ruskemu carju, ko je stopil v njegovo sobo in oddal nanj smrtonosne strele. S temi be-

Jakob Jurovsky, morilec zadnjega ruskega carja Nikolaja. Pred kratkim je umrl v Moskvi.

sedami pa Jurovsky ni izvršil samo povelja Sovjetov, ampak je bil tudi orodje tajne sile, ki je svojčas preklela vso carjevo družino.

„Usodna kletev“

Vsakemu poznavalcu ruske zgodovine je znano, da je bil Peter Veliki prvi car, ki je v svoje kraljestvo uvajal zahodnoevropsko kulturo. Ta vladar je z njemu lastno energijo uveljavljal vse svoje načrte in cilje in s surovo močjo odstranjeval vse zapreke, ki so mu prišle na pot. Tako so se morali ukloniti carju mnogi ugledni boljšari, ki so se krčevito držali starih šeg in navad. Težka usoda je zadela tudi carjevega sina, carjeviča Alekseja. Peter Veliki je dal obsoditi svojega sina pred najvišjim sodiščem kot veleizdajnika in ga dal neumljeno bičati. Toda predno je prestolonaslednik za vedno zatisnil svoje oči, se mu je iz razbičanih prsi izvila strahovita kletev, ob kateri je zastala kri vsem navzočim. Z zadnjimi močmi se je Aleksej dvignil s svojega ležišča in izgovoril proroško prokletstvo, ki je udarjalo kot nagajka, s katero je dal oče uničiti svojega sina. »Proklet bodi ti, ki si prvi preli rusko carjevo kri, proklet bodi po tebi ves naš rod, ki naj se zadusi v krvi. Rusija bo brodira v potokih krvi...«

Sedem let po smrti svojega sina je umrl Peter Veliki pod okolnostmi, ki niso bile vredne velikega carja. Njemu je sledila soproga Katarina I. Kletev je bila namenjena samo potomstvu velikega carja. Skoraj je bil že pozabljen carjevič in njegova kletev. Sedaj pa se je zgodil v gradiču Roša pri Petrogradu (današnjem Leningradu) težek zločin. Dvorjani močnega carice so zadavili Petra III.; nečak Petra Velikega je bil prvi, ki ga je zadela usodna kletev in ki je kasneje spremljala skoraj neprestano vse ruske carje. Katarina Velika je bila rojena Nemka. Toda po petih letih njene vladje, so oficirji njene telesne straže umorili caricevino sina Pavla I. Za časa vladanja njenega sina Aleksandra I. so se bili v devetnajstem stoletju največji boji. Ruski narod je krvavel v Nemčiji, Avstriji, na Finskem in v Turčiji.

Tudi Aleksander I. je izginil, njegova smrt je bila nenadna in nepričakovana.

je že mnogo tudi ponarodelo, tako da je o avtorstvu čisto nemogoče sklepati. Njegov spomin pa bo živel, dokler bodo živeli na Pohorju slovenski rodovi.

Zadnji car

Takrat, ko so bile svečanosti kronanja Nikolaja II. se je smrtno ponesrečilo radi pomanjkljive organizacije dva tisoč ljudi. Ta dogodek pa je bil samo uvod za nadaljnjo prelivanje krvi. V času vladanja Nikolaja II. so bile največje vojne in najbolj krvava revolucija, ki jih dosedaj pozna svetovna zgodovina. Milijoni ljudi so bili pomorjeni. Sproščena sila ni divjala samo na bojiščih, v palačah in kočah; ustavila se ni niti pred vrati hiše Ipatjeve v Jekaterinburgu, kjer se je izpolnila usoda zadnjega carja in njegovega sina. Leta 1918 je izmučeni carevič prešel ves rod Romanovcev, v letu 1918 pa je umrl pod morilčev roko poslednji ruski carjevič. Točno dvesto let je zasledovala kletev nesrečnega carjeviča Alekseja ves careki rod in vso Rusijo. Ali je to naključje, ali kaj? Ali bo po smrti poslednjega iz rodu Romanovskih Rusija odrešena? Kdo bi mogel to reči?

Automobilski hupa govori

Čuvaj kaznilnice Sante v Parizu, ki je bil za časa avtomobilske vojne radiotelegrafist, se je začudil, da vsak dan opoldne sliši čudne znake, ki jih je dajal nekdo z avtomobilsko hupo. Hitro je ugotovil, da so ti znaki zelo podobni Morsejevim znakom. Razumeli pa ni mogel vseh znakov, ker so bili šifrirani. Na koncu vsakodnevnih oddaj je spoznal edino te znake: Na svidenje, očka. Te dni pa je čuvaj v spremstvu stražnika nenadoma stopil za zid kaznilnice in videl tam avto, v katerem je bila neka gospa in njen sinko, ki so dajali skrivnostne znake. Preiskava je dosegla, da sta to žena in sin nekega Čipota, ki je obseden na večletno kazen zaradi raznih goljufij. Njegova celica je bila na oni strani, kjer je stal vsak dan avto. Čipot ni hotel dati ključa šifriranih Morsejevih znakov, tako da danes ne vedo, kaj so si vsi trije sporočali.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 12. avg.: 12 Slovenske pesmi (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Cimermanov šramel-kvartet — 14. Napovedi — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: O sedanjih nalogah univerze (dr. Karol Ozvald, Ljubljana) — 19.50 Poročila o izseljenih — 20. Plošče — 20.10 Zvijanje vaškega otroka (zdr. Soril Elza) — 20.30 Prenos simfonije koncerta iz Rogaske Slatine. Dirigent A. Neffat — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Lucienne Boyer poje (plošče) — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 12. avg.: Beograd: 20 Zagreb, 21 Zab. konc. — Zagreb: 20 Dueti 20.30 Violina, 31 Zab. konc., 22.20 Kvartet — Praga: 19.25 Laska gl., 20.55 Janačková (Glagoljska masa) — Varšava: 19.30 Zab. konc., 21.10 Zbor, 21.55 Simf. konc. — Sofija: 19.15 Rossinijeva opera »Seviljski brivci« — Budimpešta: 20.20 Simf. konc., 21.50 Klavir, 22.45 Cig. ork. — Dunaj: 20.10 Izba, 21.10 Koroške pesmi (iz Celovca), 22.20 Večerna gl., 24. Nočna gl. — Hamburg: 20.15 Leharjev konc. — Vratislava: 19. Ples, večer — Strasbourg: 20.30 Levasseurjeva opera »Razbit vrta«.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Antonio je bil kaj v zadregi, da je kar na lepem sedel v ognju tujega razgovora. Zelo pa ga je pomirilo, ko je videl, da se je MacNab Toussaintu čez ramo zarežal in da se mu je ta zasmejal nazaj.

Francoz je še vedno imel roke v bokih in je pozorno gledal Antonia. Dejal je:

»Ze vidim, da bova krasno sodelovala. Vi govorite malo francosko in ne marate plavice.«

Antonio je pri teh besedah zardel od zadovoljstva. Francoz pa je govoril naprej:

»To je podlaga za močno, modroslovsko prijateljstvo. Videti je, kakor da prihajate s Severa. Kje ste uživali vzgojo? Po angleško ne govorite?«

Antonio je odmajal z glavo, oni pa je žuborel naprej:

»Vendar bi vam svetloval, da se naučite. To je jezik, iz katerega izhaja vse resnično: ribe, čaj, zlato, obleka in razen tega še moč. To vam bo zelo koristilo, kajti na take reči tu zelo gledajo.«

Dečko je prikimal, kakor da bi že vse to vedel. Nato je pristavil:

»Pater Ksaver mi je že vse razložil.«

»Ah, seveda, jezuiti! Ta že ve. Toda saj vas je učil najbrž tudi drugih reči?«

»Da, monsieur. Latinsko, francosko, in italijansko tudi znam. Bral sem Božansko komedijo.«

Filozof je vzkliknil:

»Čudovito! Dober začetek. Jaz pa bom vašo vzgojo dopolnil, po francosko seveda.«

Svarilno je vzdignil prst:

»Nikar nič ne pripovedujte o tem. Vaš pisalnik bo stal poleg mojega. Monseigneur MacNab vas mi je nekako zaupal. Vem celo, odkod prihajate k nam.«

Fant je čutil, kako mu prihaja vročina v lica.

»Toda prosim vas, to je velika prednost! Tu vas ne bo ovirala nikaka mati in si lahko k temu čestitate. Jaz vas naj naučim, kako pišemo račune. Nič lažjega kot to. Potem jih bova vtaknila v predal in se pogovarjala.« — Z igraliskim gibom je pokazal navzgor — »v onem jeziku, ki pride prav tam gori. Saj menda vidite onih devet

žensk, ki plešejo okrog gospoda z liro?«

Ta pripomba se je nanašala na sliko na stropu in Antonio je prikimal.

»Te bova srečala in morda tudi gospoda samega. Saj razumete, mon ami?«

Antonio je prikimal in je odvrnil:

»Mislim. Se bom vsaj naučil francosko.«

Toussaint je dostavil:

»Najmanj to. Tako in zdaj vam bom dokazal, da MacNab nima prav.«

Potegnil je iz svetložoltga telovnika lično zlato uro ter pogledal, koliko je.

»Imate še sedem minut do zvonjenja, da končate zajtrk. Zdaj boste videli, kaj je pravi naravni modroslovec.«

Pred Antonijevimi začudenimi očmi je potegnil k sebi več krožnikov in si naložil: posojeno jajce z nerazvitim rumenjkom, poleg njega tenko rezino slaninice, kosce belega kruha in kos masla, ki ga je stiroglato prerezal. Nato si je nallil malo čaja, ki ga je skrbno preceдил. Zraven je govoril:

»Moram priznati, da se je vse malo shladilo zaradi mojega kramljanja. Toda ljubeznivost take jedi je prav v tem, da družji v sebi hrano in misel. S tem zasluži ime oteščanje, ne samo zajtrk. Zajtrk ni drugega kakor kos zgodnjosti in treznosti.«

MacNab, ki ju je opazoval s svojega prostora, je dejal:

»V petih minutah bo zvonilo!«

Bil je že pri delu.

Toussaint se je spuščil, Antonio pa je metal vase, kar se je dalo. Tedaj pa je že zadonel zvonec.

Kdor je bil še brez posla, se je vzdignil kakor na mah. Vratari so pograbili deske, ki so služile za mize in jih kar z ostanki zajtrka vred odnesli ven. Stolce, na katerih so ležale deske, so si prilastili pisarji in jih odnesli pred pisalnike. Sedli so, odprli svoje knjige in začeli marljivo pisati. Možak je z metlo pometal odpadke.

Kmalu je vladala popolna tišina, ki jo je trgalo samo praskanje različnih peres.

Cez kakih pet minut pozneje so zaslišali, kako je zunaj udarila trda palica ob mozaik na tlaku.

MacNab je zapustil svoj pisalnik ter se postavil ob vrata. Ko je mister Bonnyfeather vstopil v sobano, je dejal:

»Dobro jutro, gospod.«

»Dobro jutro mr. MacNab, dobro jutro gospodje,« je odgovoril mister Bonnyfeather.

Oglasilo se je spoštljivo pozdravno mrmranje, ne da bi peresa ustavila svoje delo.

Mister Bonnyfeather je docela vstopil, snel klobuk in ga obesil

čez glavo obledelemu favnu, čigar rogovi so od te in take rabe izgubili že vse zlato.

Jutro za jutrom je šlo tako: mister Bonnyfeather se je približal, vstopil in hkratu dvignil roko za gib, s katerim je obesil klobuk na to določeno mesto. Ze trideset let.

Toussaint Clairveaux, Francoz, je bil ves prevzet od te pravilnosti. Sam jo je opazoval že sedem let.

Mister Bonnyfeather je med tem vzel ščepec in stopil k svojemu pisalniku. Danes je moral uslužbenec še nekaj sporočiti:

»Danes popoldne bom vse gospode potreboval na obali, da bomo delali seznam tovara. »Enorog« je konec koncev prišel iz carine.«

Toussaint je dejal Antoniju, ki je zdaj sedel poleg njega na visokem pisalniškem stolu:

»Zanimiv mož, svetovnjak in jasnega duha.«

Fant je pogledal in srečal vzpodbuden smehljaj, ki mu ga je pošiljal mr. Bonnyfeather. Ta trenutek pa stopil k njemu MacNab in dejal, naj gre z njim.

Odšla sta v kot, kjer je stal MacNabov pisalnik. MacNab je potegnil snop papirjev, jih razgrnil in pogledal Antonia. Potem je dejal po očetovsko:

»Tu je tvoje učno pismo. Tukaj ga moraš podpisati.«

Pri teh besedah je fantu podal pero. Ta je na označenem mestu zelo skrbno napisal svoje ime: Antonio.

MacNab, ki je gledal od zgoraj, je vprašal:

»Antonio — in kako še?«

Fant je pokazal začuden obraz.

»No, tvoj priimek!«

Fantek je počasi zmajal z glavo. Nikdar mu še ni prišlo na misel, da bi človek potreboval priimek. Drugi ljudje so imeli priimke, to je bilo prav.

MacNab se je namrščil in začel pregledovati papirje.

»Zaprisežena izjava matere prednice iz samostana Deleta Jezusa v veliki vojvodini Toskani.«

Mac Jakob se je spet namrščil.

»V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha najprej pozdrav.«

Ustavil se je. Naslednji del je bil latinski. Po kratkem premoru je trdnje prijel papir in ga stresel. Toda navzlic temu je besedilo ostalo prav tako latinsko kakor je bilo.

MacNab je zagodrnjal in pogledal Antonia:

»Ali znaš ti to brati?« ga je vprašal in mu podal papir.

Fant ga je prestrašeno pogledal.

»No, vsaj poskusi,« ga je pogumil Mac Jakob z glasom, ki ni bil čisto gotov.

Antonio je začel brati, kakor kadar je moral patru Ksaveriju kaj povedati.